

BUITEN

15^E JAARGANG N^O. 46.

ZATERDAG 12 NOVEMBER 1921.

Foto C. Steenbergh.

GINNEKEN.

BIJ DEN INGANG VAN HET TWEEDE „EEUWIGE LAANTJE” IN HET MASTBOSCH.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

LIEN (SLOT), UIT HET FRANSCH VAN ANDRÉ LICHTENBERGER, VERTAALD DOOR E. A. C. BUNK . . .	BLZ. 542
DE BAYADERES EN HUN SCHOONE FABEL, DOOR DISCIPULUS APOLLINIS	„ 543
WELK LIED ZINGT TOCH HET RUISCHEND RIET, DOOR D. A. POSTEMA (GEDICHT)	„ 543
SPANDERSWOUD (SLOT), DOOR R. V. O., GEÏLL. BLZ. 544—547	
ALLEEN, DOOR M. VAN KAMPEN	BLZ. 545
SCHEMER, DOOR BOB CLERX	„ 547
GINNEKEN, DOOR F. W. DRIJVER, GEÏLL. BLZ. 541, 548—550	
SCHOENEN, DOOR K. L. SCHAMP	„ 549
SAN MINIATO, DOOR M. DE ROUVILLE, GEÏLL. BLZ. 550—551	
LEVEN EN STRIJD IN DE WILDE NATUUR (6), DOOR F. ST. MARS, GEAUTORISEERDE VERTALING VAN S. J. BARENTZ—SCHÖNBERG	BLZ. 551
HUISJE AAN HET MUNNIKENVELD TE HOORN, ILL. „	552

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men geheve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

LIEN.

(19) *Uit het Fransch van ANDRÉ LICHTENBERGER.*

XXV. PHILOSOPHIE.

(Slot).

TIS een stralende Octobermorgen. De drukkende zomerhitte is geluwd. De zon werpt een minder schel licht. Iets ijls zweeft in de lucht. Een zacht koeltje verfrist de lauwe kalmte van de atmosfeer.

Papa en Lien zijn samen een groote wandeling gaan maken. Zij beklimmen de zandhellingen der steile oevers en dalen weer af in de kleine valleien. Er hangt een heerlijke geur van herfst, zon en zee. Bij hun verschijnen op den top van het duin, vliegen witstaarten en watersnippen verwonderd krijschend weg. Verdorde en verlepte varens bedekken de heuvels als met weelderige, rosse tapijten. Alles ruikt lekker. Alles is mooi. Alles is vroolijk. Papa vergeet z'n meikevers. Lien dwarrelt om hem heen. Uit haar vroolijke oogen, uit haar babbeldmondje, uit haar dansende krullen en uit haar bewegende ledematen stroomt levensvreugd. Ze tintelt. De woorden ontsnappen haar mond, met schaterend gelach. Papa luistert er nauwelijks naar. Zij verlangt er niet eens antwoord op. Ze praat, zooals vliegen gonzen, zooals leeuweriken, die naar den hemel opstijgen, fluiten om de algemeene blijdschap uit te jubelen.

Onder het beklimmen van een zanderigen heuvel, wordt haar gebabbel minder. En plotseling vraagt ze, als ze Papa's blik op zich gevestigd ziet:

„Waarom denkt u, Papa?”

Papa antwoordt:

„Ik dacht aan jou, Lien”.

Aan haar! in plaats van aan z'n meikevers te denken, dacht Papa aan haar! Dat is een eer.

Lien plukt een takje tijm en vraagt verder:

„En wat dacht u dan van mij?”

Ze zijn boven op de helling, op een soort voorgebergte,

dat vooruitsteekt midden in de onmetelijke zee, donkerblauw onder den lichten blauwen hemel. Een heerlijk windje streelt hen. Lien ziet rood; zweetdruppels parelen op haar voorhoofd. Papa zet z'n strooien hoed af, veegt z'n gladden schedel en z'n brilleglazen af en zegt:

„Laten we gaan zitten”.

Hij strekt z'n beenen uit. Lien knielt tegenover hem neer. Naar het oosten, zoover de blik reikt, volgen de heuvels elkaar op. Men hoort belletjes van geiten of het geloei van een koe te midden van het geruisch van de zee. Hier en daar stijgt een rookwolk in de lucht. In de verte verdwijnen de laatste uitloopers van het gebergte in een onduidelijk waas.... Maar Lien laat zich niet afleiden en stelt opnieuw haar vraag:

„Wat denkt u van mij?”

En zij voegt er dadelijk met een ondeugend lachje aan toe:

„Zeker heel veel slechts?”

Papa kijkt haar aan met z'n grijze, droomerige, wazige oogen en antwoordt met gedempte stem:

„Neen, Lien, ik denk niets slechts van je, en heb ik geen gelijk?”

Lien is een beetje verbaasd. Dat antwoord had ze niet verwacht. Ze is eenigszins ontroerd door het ernstige gezicht van Papa. Ook wel geveid. Ze zou iets goeds willen zeggen, nog meer vragen.... Maar de woorden komen niet, zooals zij ze hebben wil.... Papa's blik is nog steeds op haar gericht, maar schijnt verder te gaan, in den horizon door te dringen of in dingen daarachter. Hij zegt, terwijl hij ongetwijfeld meer tot zich zelf spreekt dan tot 't kleine figuurtje, dat tusschen z'n knieën ineengedoken zit:

„Ik denk, Lien, dat je een klein meisje bent. Dat wil zeggen, dat je niet ondeugend bent, zooals ze weleens zeggen, want bewuste ondeugendheid is een afschuwelijk iets en jij bent heel waar. Je bent ook niet wat je noemt goed, want hoe zou jij de waarde van de goedheid kennen? Je bent een klein meisje, dat is te zeggen dat je in de onmetelijke wereld een klein, zwak schepseltje bent, dat zijn plaats veroveren moet. Je eerlijke aard zegt je jezelf te zijn en je legt je er op toe met alle inspanning der levenskrachten, die in je zijn. En om tot bloei te komen, stoot je je aan duizend hinderpalen: die uit den geheimen wil der natuur voortspruiten, ook die de menschen gemaakt hebben, andere, die geboren worden uit gelijke rechten van je evenmenschen. En omdat je een jong zieltje hebt, wakker en degelijk, weiger je te bukken, en graag worstel je man tegen man met alle banden, die de zwakheid van de natuur en de steeds zwaarder wordende druk der beschaving den mensch en het maatschappelijk leven hebben opgelegd. En daarom zegt men, dat je een moeilijk karakter hebt. Maar ik maak me niet ongerust. Langzamerhand zal de ondervinding komen. Je zult begrijpen, dat het leven niets is dan een samenstel van overeenkomsten. Je zult je scherpe kanten afslijten. Je zult gewoon raken aan menschen en dingen. De meesten slagen er zoo goed in, dat ze op elkaar gelijken als duizenden kopieën van een leelijk beeld. Maar ik geloof, dat je degelijk genoeg bent om jezelf te blijven en ik hoop het. Omdat je geboren bent uit goede menschen en omdat je wezen zich in een reine atmosfeer zal ontwikkelen, zul je goed zijn, als je in staat zult zijn de beteekenis van dit woord te begrijpen. Maar je zult niet goed zijn op een laffe, zwakke manier, je zult je niet laten verdrukken door het leelijke en 't kwaad. Maar je zult je er tegen verzetten en soms zal je de overwinning behalen. En waarschijnlijk zul je gebreken hebben. Misschien zul je een beetje wuft en koket zijn. Je zult graag de mannen willen behagen en wie weet of je humeur wel altijd gelijkmatig zal zijn? Maar je gebreken zullen je misschien meer vreugde geven dan je goede hoedanigheden; en door je man te aanbidden, zul je hem weten te boeien, wat een heel kostbaar iets is. Zoo denk ik, dat je veel waarborgen hebt voor goedheid en geluk. En in afwachting van je bloei, ben ik blij, dat je een gezond diertje bent.”

„O,” zegt Lien, „waarom noemt u me diertje?”

Papa ontwaakt uit z'n droom en verklaart:

„Ik wil zeggen....”

Maar Lien is niet beleedigd. Al heeft ze niet alle woorden van Papa begrepen, de algemeene zin van z'n redevoering is haar duidelijk. Die is vol zachtmoedigheid; Papa wenscht z'n dochttertje veel goeds toe. In de atmosfeer van vreugde, die alles omgeeft, wordt Lien's behoefte aan teederheid zacht gestreeld en ze vraagt met eenige ontroering in haar lachenden blik:

„U houdt dus van me ?”

Papa zegt lachend :

„Ja, ik hou van je”.

Onder den stralenden koepel van den onmetelijken hemel, omringd door de oneindige zee, de golvende vlakke en de verre toppen der bergen, voelt kleine Lien het lichter om haar hart worden. Men houdt van haar. Zij is niet alleen. Voor haar is de vreugde van het heelal.

Onstuimig werpt ze zich om Papa's hals, laat z'n lorgnet naar den eenen kant, z'n hoed naar den anderen kant vallen en slaat haar twee armen om hem heen. En dan grijpt ze hem bij de hand om hem op te trekken en roept :

„Nu, laten we dan hard loopen, we houden immers van elkaar.”

En Papa en Lien loopen zoo hard ze kunnen langs de helling bedekt met tijn, mos en roode anjelieren, naar beneden en jagen de sprinkhanen op de vlucht. De zon danst. Het windje waait hun in 't gezicht. De lucht is heerlijk zuiver. Zij lachen in de frissche opgewektheid van den morgen en leven de heerlijkste oogenblikken van hun leven.

FINDE.

DE BAYADERES EN HUN SCHOONE FABEL.

DE bayadères, de aan de God Vichnou, ook wel Roudza of Rondza genaamd, gewijde Indische zangeressen en danseressen uit Benares, zijn in hoog aanzien. Niet alleen bij de gewijde feesten, ook bij de profane verleenen ze hun medewerking, zelfs in de paleizen der vorsten en voornamen zijn ze een welkome verschijning. Aan het eind van bepaalde godsdienstige feesten die eindigen in wereldsche vreugde, vereenigen de bayadères zich in het paleis van den koning.

Deze laatste gewoonte stamt volgens de overlevering af van een oude belofte van Vichnou, en de vorsten behooren die te eerbiedigen. Eens daalde deze God af naar de aarde in den vorm van een schoonen jongeling. Het was nacht, en daar hij juist in de nabijheid van een stad was, ging hij daar heen om een nachtverblijf te zoeken. Hij klopte eerst aan bij een Brahmaansch priester met het verzoek of deze een armen reiziger een onderdak wilde geven voor één nacht, maar deze stuurde hem ruw van zijn deur. Achtereenvolgens had hij zich overal vervoegd, steeds zonder resultaat. Bedroefd over de onvriendelijkheid van de menschheid, besloot hij de aarde te verlaten en deze te vernietigen. Plotseling echter bemerkte hij tusschen de boomen een lichtje. Hij besluit nog éénmaal een poging te wagen om betere menschen te vinden. Hij nadert en ziet dat het licht uit een strooien hutje komt, waaruit een lieflijk gezang opklinkt. Hij roept om binnen gelaten te worden en de jonge zangeres opent de deur. Als zij verneemt dat hij een arme reiziger is, die voor den nacht nog geen verblijfplaats heeft, laat zij hem direct binnen komen en maakt vlug een maaltijd voor hem klaar. Wanneer hij deze genuttigd heeft begint zij voor hem te zingen en biedt ten slotte hem haar eenige legerstede aan. Haar gastvrijheid had de wereld gered, want toen Vichnou den volgenden dag weer naar den hemel vertrok, wist hij dat niet alle menschen op aarde slecht waren. Eén tenminste was waard te leven en hij besloot daarom de aarde niet te vernietigen. Ook goden zijn blijkbaar wel eens wispelturig.

Voor zijn vertrek had hij zich aan de jonge vrouw bekend gemaakt en gezegd dat ze voortaan door allen geëerd zou worden en speciaal beschermd door zijn afstammelingen, de priesters. Deze rajahs zouden namelijk allen afstammen van Rama, het wereldlijk lichaam van Vichnou. Toen deze nu van het meisje vernamen wie de vreemdeling was geweest en wat hij haar had voorspeld, meenden zij aan hun goddelijken voorvader verplicht te zijn de bayadères als speciaal hun god welgevallig te beschouwen, en daarom voedden zij hen daarna op voor de wijding van Vichnou. De vorsten achtten zich verplicht hun eer te betoonen door hen aan het eind van sommige godsdienstige feesten in hun paleizen uit te noodigen.

Zooals boven gezegd werd, wordt deze oude traditie nog steeds in eere gehouden, en de bayadères hebben over de opvoeding, hun door de priesters gegeven, werkelijk niet te klagen. Een reiziger die de feesten ten paleize mee heeft gemaakt vertelt

hiervan dat deze vrouwen zich beschaafd gedragen en geheel als gasten worden behandeld. Uit enkele gesprekken die hij met hen voerde, bleek hem, dat zij in hooge mate ontwikkeld waren. Vooral zang en dans bestudeeren zij grondig.

Een van hun gebruikelijke wijzen van dansen, zooals ze in het vorstelijk paleis plaats hebben, is de volgende. In een nis van de groote zaal hurken de bayadères in kostbare, sierlijke gewaden gehuld neer bij de muzikanten. Op een teeken van den vorst staan ze op, ontplooiën hun sluiers en laten de belletjes aan hun enkelingen op de maat van hun loopen rinkelen. Na eerst begeleid door het orkest gezongen te hebben, treed een van hen naar voren en vormen de anderen een halven cirkel. Met flauw gebogen, opgeheven armen en sierlijk wuivenden sluier draait de eerste langzaam in het rond, licht bevend om de klokjes te doen klingelen. Het schijnt alsof zij zich op de zachte, meesleepende muziek wiegen laat, met half gesloten oogen. Achtereenvolgens voeren zoo allen een solodans uit ; deze stelt een slangenbezweerder, een ander een worstelaar voor, een derde voert een sierlijken dans uit, geïnspireerd door de muziek. Ten slotte doen ze zingend en in de handen klappend een gezamenlijken rondedans.

Sommige van hun dansen zijn veel uitgebreider, meer in den trant van een ballet. Niet geloofsgenooten worden hierbij echter niet licht toegelaten; toch heeft een enkele maal een belangstellende deze mogen bijwonen.

Reeds op negen- à tienjarigen leeftijd worden de bayadères naar den tempel gebracht. Hoewel ieder meisje bayadère mag worden, is het gewoonte, dat de vijfde dochter uit een familie er voor wordt bestemd. Steeds dragen ze als teeken van hun huwelijk met de godheid de taly, een gouden sieraad, bevestigd aan een uit precies honderd-acht draadjes bestaand koord om hun hals. Dit ter herinnering aan de honderd-acht gezichten van Vichnou. Het koordje is geel gekleurd met safraan ter eere van I acmy, den god van de vreugde. Men ziet, overal waar het maar eenigszins kan, wordt een symbool aan verbonden.

Een teeken van hoogste eer en gastvrijheid die een gastheer zijn gasten kan aandoen, is hen in de gelegenheid te stellen de dansen der bayadères bij te wonen. Zeer weelderig gaat het bij die speciaal voor vreemdelingen gehouden plechtigheden toe. Iemand, wien de eer te beurt viel door zijn gastheer daarop uitgenoodigd te worden, vertelt hiervan, dat hij, na op een gemakkelijke divan plaats genomen te hebben, onmiddellijk omringd werd door bedienden, die hem op zijn lichtste wenken bedienden en hem vruchten, sorbet en rozenparfum aanboden.

Tijdens de groote jachtfeesten, die door de rajahs aan de voornaamste personen worden aangeboden, kampeeren de bayadères in de nabijheid van de tenten der jagers om het feest te kunnen opluisteren. Wanneer de koning openbare receptie heeft, zorgen de bayadères voor zang en dans ter afwisseling van het discours, waar ook zij aan deelnemen. Bij officieele optochten, zooals die, waaraan de koninklijke familie deelneemt, gaan zij mede om door hymnen den lof des vorsten te verkondigen.

DISCIPULUS APOLLINIS.

Welk lied zingt toch het ruischend riet?

Welk lied zingt toch het ruischend riet, als avondwind zijn pluimen streelt, de lange blaad'ren sidd'ren doet, wen moede zomerzon in purper-gouden gloed zacht sprank'lend glijdt en glanst en langzaam dan
(verzwindt?)

Welk lied is het, dat wonderzacht de stilt' doorspint, terwijl de schemering het al vervagen doet in 't grijs herinnerings-gewaad, en stil en moed' de dag aan verren westertrans vergloort in 't end?

Welk lied is het, dat daar het ruischend riet doorbeeft in scheem'ring van den avondstond, en al, wat leeft, ontroeren doet door stille weemoedsmelodij?

Gaat niet door 't ruischend riet een zang der eeuwigheid, die immer weer bezingen zal vergank'lijkheid van dat, wat schoon eens was in gouden zomertij?

D. A. POSTEMA.

Foto C. Steenberg.

BOERDERIJ OP SPANDERSWOUD.

SPANDERSWOUD.

(Slot).

ZOO zag ik een klein precieus cachet, een emaille hondje op kussen met het omschrift „la fidélité me conduit”, waarschijnlijk Italiaansch of Fransch werk uit omstreeks 1400, een kornalijnen ring met het portret van Pieter Rendorp, een cachet van Cornelis Backer, waarmee brieven uit de 17e eeuw, nog in het bezit der familie Blaauw, werden gezegeld. Daar was ook het miniatuur van Anne Berck, door Boze geschilderd, de vrouw van den bekenden Bijnckershoek van Hoogstraten, die als penningkundige vooral naam maakte en zijn meesten tijd in Rome, de stad der archaeologen en kunstenaars, doorbracht. Daaraan herinnert ook de marmeren buste, op Spanderswoud bewaard, de beeltenis van den man, die in zijn jeugd door het noodlot gruwelijk werd geslagen. 't Gebeurde dat deze Hoogstraten, terugkerende van de jacht, zijn ouderlijk huis te Leiden verdwenen vond. Dat was in het jaar 1812, toen de vreeselijke ontploffing van het kruitschip aan het Rapenburg zooveel den dood bracht. Ook de moeder van Hoogstraten kwan om het leven: het eenige wat de familie uit de ramp overhield, was een stuk van het onheil brengende kruitschip en een manuscript, waarin gebonden zijn alle poëtische ontboezemingen van Adrianus van Hoogstraten, die op zijn tijd een „aardig vers” componeerde. In het boek zijn ook teekeningen en silhouetten opgenomen, o.a. een van Adrienne Jeanne Hélène van Hoogstraten, zijn kindje, dat, nog geen jaar oud, in 1806 stierf. Hij wijdt haar enkele regels, hij begrijpt dat de engelen haar rooven, en laat den roover neerdalen bij de wieg:

(L'ange)

La sort de son berceau, la rend au Créateur,
Son âme est dans son sein, l'enveloppe nous reste,
Et son doux souvenir, vivra dans notre coeur.

Dezelfde van Hoogstraten toont zich in dit verzenboek een oprecht bewonderaar van den patriot van de Cappellen, den Gelderschman, die heel het platteland naar de revolutie van 1798 had gevoerd. En hij treurt in dezen epitaaph:

Cappellen dood!	Zoo bittren haat
Die zoo veel nood	Zoo swaer een smaat
Heeft doorgeleen,	Zoo wel te vreen
Wiens heldenhart	Heeft doorgestreen.
Zoo felle smart

Er zijn heel wat merkwaardige boeken en documenten, schilderijen en teekeningen op Spanderswoud, waar zoo vele, bijna allen elkaar verwante patricische families, elkaar op-

volgden in onafgebroken reeks. Zoo is er een exemplaar van Jan Luyken's prentenbijbel, opgedragen aan Margaretha Bicker, echtgenoot van Mr. Cornelis Backer Jansz.; een prachtige zware familiebijbel in leeren band met zilver beslag houdt de namen van vele leden uit het geslacht Blaauw, een genealogie, welke door den tegenwoordigen eigenaar zooveel mogelijk werd gecompleteerd.

Bij de documenten is de wapenbrief van Laurens Reael, ook een der voorvaderen: hij, gouverneur-generaal van Indië, verlangde meer te zijn dan eenvoudig koopman, zelfs al bezat deze koopman meer macht en heerlijkheid dan alle „groote hanzen en adellijke heeren” (in memoriam William Kegge) te zamen. En hij liet zich door Karel I, koning van Engeland, in den adelstand verheffen. Wichtig is het enorme zegel, bevestigend de woorden van het man script, waarin Laurens een wapen wordt toegekend, twee slangen om een lelie zich slingerend, voorzien van de spreuk Invidia florenti infesta. (De nijd schaadt dat wat bloeit).

Van ietwat later tijd dateert het reisverhaal van Jan Daniël Ruimveld, die met zijn vrouw Maria van Assendelft in 1728, 40 jaar oud, naar Spa en Aken een plezierreis ondernam. Het werd door een tijdgenoot levendig en nauwgezet geïllustreerd: het „niets is er nieuw onder de zon” wordt opnieuw bewezen door dezen 17e-eeuwschen tourist, die het eten en de ligging belangrijker vond dan alle landschappen bij elkaar, gelijk zoovele moderne globetrotters „Palace” en „Kurhaus” prefereren boven Noordzee en Alpen.

Uit de 18e eeuw werd ook de ring bewaard, waarin met het haar van Jan Stadhouders een grafmonument werd geschetst, dat 's mans leven in de jaartallen 1731 en 1802 vastlegt. Daarmee zijn we in het begin van de 19e eeuw aangekomen, toen Hodge, de meest beroemde portretschilder uit die dagen, zeer in de gunst bij koning Lodewijk, verschillende familieportretten- en pastels (vooral de laatste zeer subtiel) schilderde en teekende, o.a. David Berck, den bet-overgrootvader van den tegenwoordigen bewoner. Steeds hebben beroemde schilders in de familie Blaauw, de Wildt en aanverwanten hun Maecenassen gevonden, zoo Quinkhardt en Kamper, zoo de Bray en Luttichuys, Palamedes en Nicolaas Maes. Rondom dit huis vol kunstschaten strekt zich een groote tuin met rozenparterre en vijver, met berceaux en orangerie, fruittuin en bloementuin.

Aan de achterzijde werd eenigszins Le nôtre nagestreefd, ofschoon de bloemen en boomenkeus zijn kunstzinnige straklijnigheid missen. Vooral is deze buitenplaats beroemd bij natuurminnaars om de vele zeldzame en tropische kruiden

en gewassen, sinds eeuwen hier inheemsch. Er groeit een clematis *vito alba*, 12 jaar geleden geplant, wier witte bloemtrossen een hoogen pereboom geheel overwoekeren, de tabakspant vindt er grond naar haar gading, evenals kalebassen en altijd-koel ijskruid, touwboom en bonte maïs, Kaapsche vergeetmeniet en rietgewas. Rietgewas staat rondom den vijver, door goudvisschen bevolkt, bamboes levert de hengelstokken.

En, wegterend overblijfsel uit duister-ervlogen eeuwen, staat als mijlpaal bij den rozentuin een stuk mammoeth's-gebeente. Een *memento mori* in het bloeiende leven. R. v. O.

ALLEEN.

„WAT duurde 't lange van marren,” dacht Margien, „as de zonne noe moar veurbie 't zwarte bord gong schienen, dan was et tied; moar die kwam van daage nie vooruut, ze kwam hoast nie varder. Goed, wol ze op de ploate kieken, waarvan de juffrouw vertelde. . . . Gunst, ze mosten zingen, noe gong de tied wel gauw umme.” Ze streek haar krullen van 't warme gezichtje, rekte haar lijfje en zette haar schraal stemmetje uit.

„Effekes kieken; de zonne was hoast an 't ende van 't zwarte bord; noe was de tied gauw umme.”

't Was haar onmogelijk nog stil met de handen op den rug te zitten. Eindelijk hoorde ze de groote klas in de gang, „mocht ze nu maar 't eerst weg gaan.” Verlangend stak ze haar vingertje omhoog en angstig met hoog roode kleur vroeg ze, toen de juffrouw haar vragend aankeek:

„Juffrouw, ma 'k weg?”

„Is Moeder erger, Margien?”

„Nee juffrouw, der kump een kribbe.”

De onderwijzeres begreep 't verband niet tusschen Margien's wensch en 't kommen van een kribbe; 't kind zou naar haar zieke Moeder verlangen:

„Ga jij maar gauw naar Moeder, jij mag het eerste weggaan.”

Verheugd liep ze de school uit en klepperde zoo snel haar klompjes dat toelieten, de speelplaats over en sloeg den zonnigen weg naar 't bosch in. Anders bleef ze altijd over tusschen twaalf en een, 't was ver; wel een stief ketiertien heen en dan weer terug en dan most ze nog hard loopen. Opoe had ezeid, der zol een kribbe veur Moder komen; Mo moch nie meer in de beddestee liggen, dat had dokter ezeid en Margien moch nie bie der sloopen en noe zol de kribbe der wel wèzen.

In regelmatig vlug tempo klepten de klompjes, de blonde krullen dansten om 't warm roode gezichtje, haar oogen schitterden.

Opoe had ezeid dat Mòder in 't opkamertien most liggen; heel alleenig in 't opkamertien en Margien alleenig in de beddestee; bie Opoe moch ze nie in, die zei, dat ze altied zoo trapte en Moder zei dat er niks van an was; Opoe en Mò hadden ruzie, slim wassen ze an 't bekken ewest; ze was niks geen schande, dat hef Mò kwoad ezeid, toe da Gromò zoo kwaad was, 't kiend kost der niks an doon. „Mien beste deertien,” da zei Mò. . . . Ze was der noe gauw; alleenig nog 't akkermaals-holt, dan was ze der zoo; foï wat was 't heite, de zonne stak.

Nieuwsgierig keek ze de keuken in, de eerpels kookten en 't spek siste op de kachel en ze rook zoere appels, „die lus ik,” dacht ze.

Haastig liep ze op de bedstee toe, de gordijnen waren wijd opengetrokken, 't beddegoed lag op den stoel.

„Mo, waar bin ie? ik bin heel uut school eloop, lig ie al in de kribbe?”

Foto C. Steenbergh.

SPANDERSWOUD. DE BLOEMENTUIN.

De deur van 't opkamertje stond op een kier.

Garre liet haar klompjes onder aan 't trapje staan en sprong naar boven, even daarna stond ze warm en hijgend bij Moeder.

„Wa lig ie doar gek! Is da noe de kribbe? ik dach da 't wat anders was. Ma 'k noe nie meer bie oe sloopen? ben ie nie kold zonder gediene? Wa fien hè j't roam zoo wied lès! Woar is Opoe?” Marre heesch zich op den rand van de krib. „Wat was 't hier vremd, wel deftig.” Met een kleinen sprong stond ze weer op haar voetjes; Moeder glimlachte, „zo'n klein dink.”

„Wa lig ie hier alleenig, ku j' noar buten kieken? Za 'k oe mien granium hier op 't teufeltien zetten?”

„Mien klein deerntien, wat hè j'oe in 't zweet eloop, veeg oe veurheuf is af, foi wa bie j heite; zoo gèf mien noe een häntien.” Een oogenblik legde 't kind haar handje in Moeder's magere hand en toen, vlug als een vogeltje, wipte ze de deur uit, het trapje af naar de keuken:

In de vensterbank stond haar geranium achter de ruiten, 't was haar bloem, zij had haar gekregen van den tuinman van dokter, toen ze zoo gevallen was en haar neusje bloedde en mooi was ze, „zoo rood als bloed”, had de baas gezegd

Foto C. Steenbergh.

SPANDERSWOUD. HET ROSARIUM.

en hij wees op 't schortje van Margien, dat vol roode bloedplekken zat. Bie Moder wol ze um zetten, Mo moech der noa kieken; der kwammen al weer knöppies an; blij en opgetogen nam ze de pot in haar armpjes, klouterde voorzichtig de treden van het trapje op en zette de bloem op 't kommode kastje, vlak veur 't beste theesarvies, dat daar te pronken stond.

De zon scheen dwars de kamer in.

„Kiek noe toch, as de zonne der op schient, 't is net 'n vlamme.” Met haar hoofdje opzij zat ze weer op den rand van de kribbe, en bestudeerde ernstig 't effect van haar schat en lachend knikte ze naar Moeder.

„Noe ku j' der noar kieken.”

„Hè 'k van mien lèven, doar stoan de klumpies van de kleine deern! Woar zit ie, woarumme kom ie uut schole? Wie het mien de blommen hier van doan ehoald? Wil ie wel is gauw hier kommen!” hoorde Marre grootmoeder brommen.

Margien zat zich te verkneuteren van pret: „niks zeggen, niks zeggen.”

Bom, bom, bom, doar kwam Opoe de trapjes op en even schrikte 't kind, toen ze 't booze gezicht om de deur zag kijken.

„Zo'n snotneus, die haolt mien de boel deur menaare, alla wie mut èten, Môder goat sloapen, ie moakt der veul te meu.”

„Loat et kiend nog effekes bie mien,” vroeg de zieke zacht. Marre lachte Moeder toe en schudde haar krullen, blij dat ze nog even mocht blijven.

„Mô ku j' noe nog neien veur mien poppe?” vroeg ze, „ma 'k van 't noa-middag hier bie oe op d'opkoamer zitten?”

„Alla, dink noe mu'j stille wèzen, kom noe moar in de keuken, dan krie'j appelties met spek.”

Moe wenkte de zieke, 't kind moest gehoorzamen:

„Goat noe noar Opoe, Marre.”

De kleine huppelde de trapjes af en even daarna zat ze tegenover Opoe aan de keukentafel en genoot van de appels met eerpels en 't spek der in.

„Zit toch stille met oe beenen, ku'j nog niet effekes stille zitten, ie bungelt ook altied.”

Stijf zette Marre haar voetjes op de hoogste sport van den keukenstoel. Nauwlijks had ze haar tinnen bordje leeg en haar dankgebedje gezegd, of ze wipte van den stoel, even moest ze naar haar kinderen zien en toen bedacht ze opeens: „Mô was zoo alleenig, Maria en Berendina, de twee mooisten, die brach ze bie der in bedde, dan was Mô nie zoo alleenig. Voorzichtig liep ze de trapjes weer op, nu met haar twee mooiste schatten in haar armen.

„Da' vin ie mooi hè Mô, ik zette ze an 't voetenende.”

„Ja” knikte de zieke en sloot moe haar oogen.

Margien's twee feestelijk uitgedoste kinderen zaten bolwangig met wijd opengesperde oogen, de beenen recht vooruit, in groote welvoldaanheid de zieke aan te staren.

„'t Is krek een gietelink”, mopperde Grootmoeder, „overall zit ze oe an, zoo vlug as wouter, a'j der wegjoagt, ze kump oe zoo weer umme en ze kiek oe weer zoo vrinnelijk an of ze nooit kwoad het edoan. 't Is toch een stumper, wat zal 't kiend Aale missen.”

Vrouw Stroeving stond op, „'t gaf toch niks al dat prakkezeeren. 't Was heite vandaag, ze zweitte as een peerd en veur den dood is geen kruud ewassen.” Met haar slont veegde ze haar gezicht en tegelijk haar tranen af. Opeens verstrakte haar gezicht boosaardig.

„As ze den kerel hier had, ze zol hum; as ze moar wist, woar dat ie was; moar de stad is zoo groot; goat er moar noar zeuken.” —

„Marre alla ie mut weg, ie kump te loat; 't is geen doân

tusschentieds 't huus te komme, 't is veuls te heite” — riep Opoe onder aan 't trapje. Grootmoeder keek aan de deur de kleine krullekop na; „'t was net een groote lu's kiend, moar dat waschte de zee nie of, 't was een schande.” Zie zelveers most noe noar 't eerappelveld, de loch die breuide zoo, ze most hakken veur dat er donder kwam; ze had wel wat anders te doen as te prakkezeeren.

De zieke lag op 't opkamertje moe en rustig, de zuster had haar zoo goed gelegd, ze kon naar buiten kijken tot waar de weg uit 't kreupelhout kwam; de kleine deern kon ze zien aankomen; wat was 't vreemd, da 't kiend noar schoole was, da kleine wurm was nooit eerder van der van doan ewest. Nooit zol ze weer veur der warken kunnen; als ze daaraan dacht, kwam die benauwdheid weer opzetten en dan begon dat hoesten weer, gelukkig dat et kiend er nie bie was.

De zieke trachtte zich wat op te richten, steunde op haar ellebogen, hijgde naar adem. God, wat was ze benauwd en zoo heite; der klokhuis da was kepot. Kwam Môder toch is effekes, o, dat hoesten!

„Foei deern, wa bin ie weer an den gang,” riep vrouw Stroevink al op 't stoepje, ze kwam net is effekes kieken; Aale kost der wel neudig hebben, de stakker was der slim an toe. Dat ze dat allegaar op der olden dag nog most belèven; moar dat Aale doar zoo zonder niks um der hen op de opkamer most liggen, — de dokter most et wèten, — geen wonder da ze zoo angong, foei, foei, wa had ze 't weer slim; ze zol der 't drankien weer is ingèven. Op haar kousen liep ze 't trapje op.

„Slim, slim wa hè'j te pakken; ik geleuve nooit, as da 't goed met oe geet. Aale, Aale ik hope toch, da'j berouw heb, da'j Onze ieve Heer um vergeving bidt, ie bint al genog estraft. Hier da helpt oe weer veur een seugien; kiend, wa gleuit oe heuf, hè'j piene?” Voorzichtig streek ze de haren van de zieke van 't gloeiende voorhoofd. „Wach noe, loa 'k oe kussen is goed leggen, zoo, zoo lig ie noe wa bèter, stille noe moar.”

„Mô, zek mien toch, ie holden toch ook van de kleine deerne?”

„Joa kiend, stille moar.”

„Doar kump et weer — zoo benauwd.” Wild duwde ze het dek van zich; met moeite kon de oude vrouw haar in bed houden. „Slim, slim,” was alles wat ze bij tusschenpoozen uitstiet en angstig met strakke trekken stond ze gebogen over de kribbe, wanhopig, dat ze geen verlichting kon aanbrenge. „'t Was zoo alweer tied, dat et kiend 't hu's kwam, wa zol die krietten, as ze Aale zoo zag. Zol Aale noe alleenig in de kribbe liggen om te starven; most ze doarveur uut de beddestee, 't was toch zo'n best kiend ewest en ze was nog zoo jonk, — stille, stille, ze gonk weer liggen; wat liek ze meu.” Losjes dekt ze haar dochter weer toe en 't is een verademing, als ze ziet, dat Aale blijft liggen. Ze wacht nog. „Ziezoo, ze slup weer, noe zol ze eerst veur de beesten zorgen en dan kump ze hier zitten breien. Die drank die dut er goed, ze is noe veule bèter.”

Toen Margien uit het * * * kreupelbosch kwam en 't warme zandweggetje insloeg, zag ze 't huisje en 't raam, waarachter Môder in de kribbe lag; ze huppelde en zwaaide met haar kleine armpjes, Mô zol der al lange zien en Maria en Berendina die keken zeker ook, de zonne scheen noe nie meer op der granium, diescheen noe hoast net anders umme. Ze nam noe al de poppen mee naar 't opkamertien, ook die arme Johanna met 't gat in 't been, die zemelde zoo slim, Môder kost er wel een stuk op zetten, daarvan hield ze 't meeste; al hadden Maria en Berendina nog zulke mooie jurken an, Johanna

Foto C. Steenbergh.

SPANDERSWOUD. IN DEN TUIN.
LINKS EEN MERKWAARDIG-HOOG ROZENBOOM.

drukte ze 's avonds bie 't sloopen goan stief tegen der an, ze kon 't nie helpen, as da ze nie zoo mooi was en Cecilia moch bie Môder liggen, da was ook zo'n stumper. Marre zelvets zou bie Mô op 't opkamertien zitten bie der granium en 't beste theesarvies. Even had ze langzamer geloopt, toen ze aan haar kinderen dacht, maar in 't vooruitzicht van 't heerlijk bij Môder zijn, draafde ze weer door; buiten adem kwam ze bij 't huisje aan. Opoe was op de deel, die molk de bonte, dat arme dier, die was altijd in dien donkeren stal, die wist niet ens, hoe dat et er buten uutzag. In 't opkamertien, doar was 't lichte; zachies noar binnen goan, ze heurde niks, de klompen uut; stille, stille, Môder slup. Met haar drie schatten in haar armen sloop ze op haar kousen het trapje op. Ze zol stille wèzen, zachies an doôn, Mô nie wakker moaken. Wat zatten Maria en Berendina doar parmantig an 't voetenende, 't wassen toch lange nie zoo vriendelijke gezichten as Johanna, al kon Maria ook sloopen en al had ze gespen op der schoenties. Haar drie andere lievelingen legde ze in de vensterbank en voorzichtig, telkens omkijkend of Mô ook wakker werd, klom ze op den stoel voor 't open raam en begon 't onderzoek naar de oorzaak van Johanna's zemelachtigheid.

„Wa slup Mô lange,” zuchtte ze en zette het onderzoek voort.

„As Mô wakker is, dan mut ze mien is zeggen, wa 'k der an doen mut, ze het een heel gat in 't been; wa slup ze lange.”

Marre keek verwonderd naar de kribbe. Cecilia werd ook ontleed, „der heele rok was kapot,” en weer keek ze noar Môder. „Ze slup nog! Wa gongen die vliegen aan, een heele kloete zat an de suikerpot.....”

„Wat soemen de bijen, ze kunt noe goed uutvliegen, der is zat te vrèten, Gromô kriegt zèker veule honing. Fien zoo bie 't open roam noar buten tekieken; de koekkoek rup!

Wa slup ze lange en wa was 't heite.” Haar ellebogen breed uit in de vensterbank, legde ze haar hoofdje op haar armen. „Was Mô moar wakker, wa slup ze lange en Johanna zemelde zoo en 't rokkien was stuk; doar rup de koekkoek weer, en Opoe was op de deele en de koe kwam nie buten en Mô most gauw bêter worren; de bieën die soemen, de vliegen zatten an de suker.” Haar oogjes vielen toe..... ze hoorde een zucht; voelde een kus en heel hoog, daar waar de leeuwrik zingt, dreef een witte wolk, 't was Môder, 't was Môder!

„Môder!” riep ze en zelf werd ze er wakker van. Achter haar stond Opoe.

„Mien kleine deerne!” Ze nam 't kind op schoot en wiegde 't hien en weer.

„Stille moar, ie blieden bie Opoe!” —

* * *

Zoo hard haar beentjes loopen konden, liep Margien den langen weg naar 't kerkhof, de pot met geranium stijf tegen haar lijfje gedrukt. De zon stak hevig, 't was snik heet, dor en droog; de klompjes slieden door 't zand en lieten een wolk van stof achter. Hoogrood was haar gezichtje, als terretjes schitterden haar oogen. Ze had haast, ze moest naar Moeder.

Bij 't hek bleef ze staan. 't Was de omheinde plek, waar de dooden lagen, kaal en armoedig; twee berkjes stonden als vriendelijke wachters aan den ingang, een enkele treurwilg boog diep zijn takken naar de aarde, wilde rozen nestelden zich in de heg, kleine witte plankjes duiden de graven aan. Stil, eenzaam, lag de doodenakker te midden van het groote veld.

Een oude man kwam het middenpad af. Plotseling vroeg ze vastberaden:

„Waar hè j' Môder eloaten? Ik mut noar Môder....”

De doodgraver nam 't kind bij de hand. „Kom moar, klein dink, ik zal 't oe wiezen.” „Kiek, hier ligt ze noe, ik heb oe Mô ekend, toe dat ze nog zo'n klein dink was, net zo'n pöppien as ie, kom moar is dikkels kieken; noe mut ik weer an 't wark”; gebogen liep hij weer naar den kuil, waar hij aan 't graven was.

Margien verorde niet wat de man zeide.

„Doar lag Môder alleenig in den grond”; een koude hui-vering liep over haar lijfje. Ze keek om, naar den doodgraver; „hie was al weggeloopt, alweer bie de koele,” weer rilde ze.

Ze boog haar hoofdje tot dicht bij de aarde en fluisterde zacht, zoo zacht: „hier hè j' wat, Mô;” voorzichtig zette ze haar bloem op 't graf. Toen keek ze weer angstig om, „nee hie graafde, hie zag niks.” Haar rokje tilde ze omhoog en ze rukte, rukte; wat zat die stijf in haar zak. 't Was Johanna die ze er met moeite uithaalde en weer keek ze om; „hie zag niks.” „Dar noe, ie binnen zoo alleenig!” sprak ze en wachtte in spanning. „Zol der wat kommen, zol ze wat heuren?”

Stil was 't rondom. Flets en vaal tuurde 't poppenwezen, tegen den bloempot geleund, in 't oneindige blauw van den hemel, maar 't zemelgat had ze zelf gemaakt en Môder was niet meer alleen en de blomme stong zoo mooi as een vlamme op 't dörre gras.

M. VAN KAMPEN.

SCHEMER.

Eén rauwe krijsch en néer schiet uit heel hoog in den ijlen Nankatop den safieren vogel. Doorpriemend even het strakke donker van het water, zwenkt hij op weer.

Bamboe wenkt en fluistert met zijn milloenenblad. Stil, doodstil is het bij den grooten vijver, als in een tempel.

Roerloos liggen de groote blaren, druppels van vloeibaar zilver bergend in de

ondiepe bekkens van geribd smaragd tusschen de nerven.

In aandachtig zelfbeschouwen buigt zich een djamboe, kronkelstam grillig buiten den oever gegroeid, haar met teerwitte bloesem getooiden kroon voorover. — En verheffen zich, statig, in de volte van hun majesteit hooge daddap-boomen, bijeenstaand als in vertrouwlijk gesprek.

Groote granietblokken, rondom verspreid, werpen inktzwarte schaduwen op den plantenchao van heesters, struiken en grassen.

* * *

Geklikklak van bakiaks, 1) neerkomend de zes-en-dertig treden die naar den vijver voeren, doet een groote pad met een plomp in 't water verdwijnen. Een Inlander, zóó van den pantjoran 2) boven, gehuld in den rooden met wit gestreepten santri-sarong, 3) komt naar den vijverrand. Het bundeltje natte kleeding legt hij bij de houten klompjes en zijn arit 4) op het reeds bedauwde gras. Dan stapt hij boven op een der kolossale steenbrokken en het vischgraten kallotje nog eens vaster op het hoofd drukkend, begint hij, de gebronsde borst en armen naakt, laag om de lendenen den sarong, zijn sembayang. 5)

In devotie bewegen zijn lippen; de oogen gesloten, buigt hij

1) Javaansch klompje; veel overeenkomst hebbend met de houten loopbankjes der Japaneezen. 2) Waterstraal door een stuk bamboe uit sawah of bergstroom geleid. 3) Zeer godsdienstig Mahomedaan op Java. 4) Sikkal. 5) Gebed.

Foto C. Steenbergh.

SPANDERSWOUD. IN DEN TUIN.

telkenmale diep, héél diep, met het voorhoofd beroerend haast het kille leiblaauw van het graniet.

„La illah ha illah lwoh”.

Langzaam daalt de nacht. Stil, doodstil is het bij den grooten vijver; als in een tempel.

BOB CLERX.

GINNEKEN.

(HISTORIE EN LEGENDE).

ALS het schoonste gedeelte van de Provincie Noord-Brabant kan zeker de oude Baronie Breda gelden, welke heerlijkheid indertijd bezeten werd door de Prinsen van Oranje, die vaak korter of langer tijd doorbrachten op het, in 1536, volgens de plannen van den Italiaan Bologna, gestichte en later, op last van Willem III, koning van Engeland, door den bouwmeester Romans voltooide kasteel, dat in 1828 bestemd zou worden tot militaire academie. Prins Maurits noemde de Baronie het „Brabantsche Tempe”.

Als merkwaardigheid blijve niet onvermeld hoe de bewoners van het Begijnhof — hetwelk, behalve dat van de Hoofdstad, het eenige is, dat nog in Noord Nederland wordt gevonden — het recept hadden voor de bereiding van de zoogenaamde „Begijner rijst”, een vlade, welke samengesteld was uit rijst, melk, eieren, kaneel en suiker, en hoe zij niet verzuimden den Baronnen van Breda, bij hun bezoek aan de Baronie, deze lekkernij aan te bieden.

Van de oude, door het Turfschip vermaarde stad, brengt ons een primitief paardetrammetje naar het nabijgelegen dorp Ginneken, dat bereikt wordt langs tweeërlei route, of langs de Baronielaan, een nog betrekkelijk nieuw aangelegden boulevard, of langs de van veel vroegeren tijd daterende Wilhelminastraat. Laatstgenoemde richting kiezende, passeeren wij het eigenaardige, drie-hoekige dorpsplein, grenzende aan de oude, met klimop begroeide kruiskerk, waarvan het niet voor de godsdienstoefeningen gebruikte gedeelte den laatsten tijd ingericht is tot huisvesting van enkele gezinnen, die door den woningnood dakloos waren. Op het voorplein verheft zich een groot monument, ter nagedachtenis van Chassé en de verdedigers der Citadel van Antwerpen, hetwelk evenals de Citadel in den vorm van een vijfhoek, uit blauwen hardsteen opgetrokken is. Het gebeente der oud-strijders werd in 1871 herwaarts overgebracht en 't gedenkteken in tegenwoordigheid van Koning Willem III onthuld.

Even voorbij de kerk komen wij aan de zoogenaamde Duivelsbrug, over het riviertje De Mark gebouwd, hetwelk zich idyllisch door deze streek slingert. Deze, overigens eenvoudige, houten brug heeft haar historie en haar legende.

Wat de eerste betreft, deze gaat terug tot het jaar 1624, toen den 24 Augustus, de Markies Spinola nadat hij door koning Philips benoemd was tot opperbevelhebber der Spaansche troepen in de Nederlanden, Breda belegerde. De burgerij, welke onder bevel van Drossaard Jan van Aerssen opgetrokken was om de brug over de Mark te verdedigen, moest voor de overmacht wijken, maar deed dit niet dan nadat zij het grootste gedeelte van het dorp in de asch gelegd had.

En wat de legende van de Duivelsbrug aangaat, deze wordt als volgt verhaald. Raso van Gaveren, heer van Liede-

kerke en sedert den dood van Arnout van Loven, heer van Breda, had, behalve vier zoons, ééne dochter, die om haar schoonheid en liefvalligheid als de „Bloem van Liedekerke” door meer dan één ridder bemind werd. Zij, evenwel, had liefde opgevat voor Walther, den eenigen zoon van het verarmde geslacht van Ulvenhout, tusschen welk huis en dat van Gaveren een oude veete bestond. De geheime verstandhouding tusschen de beide gelieven werd verraden door een der dienaren van Raso, die des zomers het slot te Ginneken bewoonde. De meedoogenlooze vader wist niet beter te doen, om aan de ongewenschte verhouding een einde te maken, dan zijn dochter naar het nabijgelegen Ursulinen klooster te doen voeren. Walther, al spoedig met het gebeurde in kennis gesteld, nam den jager Ruurt, wiens broeder tuinman van het klooster was, in vertrouwen en het duurde kort of op zekeren avond wist Walther zijn geliefde door een wel gelukte list te ontvoeren. Nauwelijks was de ridder met zijn geroofden schat op weg of een man uit de achterhoede kwam haastig berichten, dat de stoet achtervolgd werd. Walther gaf den zijnen bevel, tot elken prijs den aftocht te dekken,

terwijl, zoodra de kerkklok zou luiden, Ruurt en een der andere getrouwen zorg moesten dragen als getuigen bij het huwelijk in de kerk aanwezig te zijn. Als het bedehuis bereikt is, weigert evenwel de oude priester iets te doen tegen den wil van Raso, te meer waar het geldt het sluiten van het huwelijk eener geschaakte kloosterlinge. Inmiddels heeft Walther zich naar den toren gespoed om den zijnen het teken te geven dat het huwelijk voltrokken zal worden, terwijl hij den priester met den dood bedreigd heeft indien hij bij zijn besluit volhardt. Deze, op zijn beurt, bezweert den ridder de klok met rust te laten, daar zij nog niet is gewijd en alzoo de Satan nog macht over haar heeft. Trots deze vermaning klinkt reeds in de nachtelijke stilte de metalen stem, maar nauwelijks wordt het geluid vernomen of met donderend geraas stort de toren ineen, onder welks puin de ridder bedolven wordt. Een woeste schaterlach weerklinkt, gevolgd door een plons in het water; de Duivel heeft zich met de klok in de rivier gestort. Ter plaatse, waar dit geschiedde, bevindt zich nog altijd de Duivelsbrug en nog langen tijd heeft het bijgeloo-

vige volk, bij nacht en stormweer de brug passerend, met angst het gelui meenen te hooren van de in De Mark verzonken klok, gelijk onze dichter ergens zegt:

Soms doet zich des nachts het galmen van 't metaal
Nog uit den vloed in wilde klanken hooren.
En wie, bij onweer of orkaan
De Duivelsbrug moet overgaan,
Die stopt de vingers in zijn ooren
En roept zijn Heilige aan.

Tegenover deze spookbrug bevindt zich het kasteel Bouvigne, waarvan de tegenwoordige bouw dagteekent uit 1611 en dat tot het begin der vorige eeuw eigendom der Prinsen van Oranje was. Indertijd is in „Buiten” uitvoerig over dit kasteel gehandeld, hetwelk onmiddellijk grenst aan het Mastbosch, de groote attractie van het dorp Ginneken, dat, behalve in tal van pensions, gelegenheid tot verblijf biedt in een tweetal hôtels. Het derde, naar de Duivelsbrug geheeten en in de onmiddellijke nabijheid van deze gelegen, is thans in een „Inrichting voor Physische Therapie” herschapen.

Foto C. Steenbergh.

GINNEKEN. HET MASTBOSCH.

TWEDE „EEUWIGE LAANTJE” MET BERCEAU.

Het Mastbosch, ongeveer 600 H. A. groot, zich aan den linker oever der Mark uitstrekkend, werd in het begin der 16de eeuw door Graaf Hendrik van Nassau, Heer van Breda, geplant. Naast tal van breede dreven of lanen vinden wij in dit bijna uitsluitend uit naaldhout bestaande bosch een aantal smalle laantjes, die in bekoorlijkheid voor de bredere niet onderdoen. Integendeel, zeer lief zijn de zoogenaamde „Eeuwige Laantjes” van welke men het eerste aanstonds bereikt als men tegenover Bouvigne het bosch in gaat. Dit volgende, komt men, rechts afslaande aan een Dreef, welke naar de Boschwachterswoning leidt, waar men een allerliefst zitje heeft onder het hooge hout met een zeldzaam schoon boschgezicht. Houdt men, het Eeuwige Laantje uitkomende, links aan, dan bereikt men weldra, aan de overzijde van den Dreef, een volgend Eeuwige Laantje, dat zijn betoovering dankt aan den berceau, dien het vormt.

Bijzondere aantrekkelijkheid en levendigheid geeft aan het bosch de Boschbessenpluk, zooals ik dien in de laatste dagen van de maand Juni aantrof. Inderdaad een aardige stoffeering, al die kinderen en ook volwassenen, zich beijverende zooveel mogelijk van deze gewilde vruchtjes te bemachtigen.

Ik sprak o. a. met een man uit Etten, die zich voor dagen dauw op weg had begeven en omstreeks klokke 12 vijftien kop besjes geplukt had. Feitelijk is „plukken” hier niet het rechte woord, men rispt de struikjes tusschen de vingers af, zoodat de vruchtjes in de holte van de hand vallen. In Den Harz bedient men zich van ijzeren werktuigjes, die aan een harkje doen denken en de hand vervangen, terwijl dezen zomer te onzent in Kennemerland de proef werd genomen met een dergelijke plukmachine voor aardbeien.

Aan den zoom van het bosch, aan den Kei- of Steenweg, staan de opkoozers gereed; het is daar volop markt. De prijs van vijf kop boschbessen varieerde van / 3.— tot / 4.—, al naar gelang het aanbod grooter of kleiner en de vraag minder of meer is. Op een regenachtigen dag verscheen slechts een enkele opkoper en die had dan de markt in handen en kon vooral het jonge volkje met een lageren prijs afschepen. Intusschen was het interessant zich te mengen onder het volk rondom den wagen van zoo'n opkoper om getuige te zijn van de gesprekken, die met het loven en bieden vergezeld gingen. Bij emmers vol worden de boschbessen geplukt, een aanzienlijke oogst, welke aan menig gezin een goed daggeld bezorgt. Want geheele gezinnen leggen er zich op toe, de man zoowel als de vrouw en de kinderen. De kleintjes, die nog niet meedoen kunnen en op wie thuis geen kindermeid passen kan, genieten de boschlucht, kruipend op den grond of liggend in den ouden vervallen kinderwagen, die tevens dienst doet als bergplaats voor de proviand, te gebruiken bij den schamelen pic-nic der bessenplukkers.

Ginneken is een lief dorp, dat zijn talrijk vreemdelingen-bezoek niet in de laatste plaats dankt aan het statige Mastbosch met zijn „breede dreven” en „eeuwige laantjes”.
F. W. DRIJVER.

SCHOENEN.

CRISPINUS en Crispinianus waren aanzienlijke Romeinen en leefden in de derde eeuw. Of ze broeders waren is niet uitgemaakt. In hun christelijken ijver gingen ze naar Gallië en vestigden zich te Soissons, waar ze zich met het schoenmakersbedrijf bezighielden, hetzij voor eigen gebruik of voor de armen. Het is zeker onbegrijpelijk hoe zij het schoenwerk tot zeer lage prijzen konden van de hand doen of anders in grooten getale wegschenken, hetgeen hen onder de verdenking heeft gebracht, dat ze des nachts het leder gingen stelen om

Foto C. Steenbergh.

GINNEKEN.

HET MASTBOSCH. DREEF OF LAAN.

er de armen mede te kunnen helpen. Heine Detzel in zijn Christliche Ikonographie, vindt dit een misplaatste grap en een verdraaiing van oude spreekwijzen; maar in zijn verklaring is hij niet al te duidelijk. Misschien, zegt hij, houdt de zegswijze: „riemen snijden uit een andermans leer,” wel verband met de legende, volgens welke uit de huid van beide mannen, die na vele folteringen in 285 onder Diocletianus onthoofd werden, riemen zouden zijn gesneden. Crispinus en Crispinianus werden heilig verklaard en hun naamdag vastgesteld op 25 October. Ze worden voorgesteld met schoenmakersgereedschap in de eene hand en een palm in de andere. In de Dresdener galerei ziet men hen op een schilderstuk van Guido Reni, waar ze zijn toegevoegd aan de ten troon verheven H. Maagd.

Geen wonder, dat de schoenmakers hen tot schutspatroon hebben gekozen, in Frankrijk eerst in 1645, welk voorbeeld twee jaar later door de kleermakers werd gevolgd.

Ofschoon S. Crispinus en S. Crispinianus dus beiden het patronaat bezitten, wordt gewoonlijk alleen de eerste genoemd.

De uitvinding der schoenen is niet na te speuren, maar klimt zeker tot duizenden jaren op, In de bijbelboeken wordt van Exodus tot de Handelingen der Apostelen daarvan gewag gemaakt en bekend is het gebod, hoe de Israëlieten het Paaschlam moesten offeren, waarbij ze hun schoenriemen moesten ontbinden. De Hebreëen maakten hun schoenen van lederbiezen of wol, terwijl die van de

Foto C. Steenbergh.

GINNEKEN.

HET MASTBOSCH. HET EERSTE „EEUWIGE LAANTJE”.

soldaten soms van koper vervaardigd werden, of wel van ijzer, met banden, die onder den voet doorgingen. De Lacedemoniërs droegen roode schoenen. De Grieksche schoenen waren zóó hoog, dat ze soms tot halverwege het been reikten; ze waren dikwijls met goud doorweven.

De Egyptenaren maakten hun schoeisel uit de blären van den papyrus of van den palm. De Romeinen hadden tweeërlei schoenen, die of den geheelen voet bedekten of alleen de zool. Deze sandalen of muilen waren soms zeer prachtig, zooals die van Caligula, Nero en keizerin Poppea. In een oud geschrift worden deze muiltjes aangeduid als: cum imaginibus, Regum in rotulis, cum floscalis de perlis Indici, colorus et leopardus de perlis albisete, (met de beeltenissen der koningen in de rondte, met bloemen van blauwe paarden en luipaarden van witte paarden enz).

In 1812 werden in een grafkelder te Southfleet in Kent schoenen gevonden van purper leder, overtrokken met een netwerk van zeshoekige ruiten. De Britten en kustbewoners droegen schoenen van koehuid, met het haar naar buiten; van looien was toen nog geen sprake. Zonderlinge vormen kwamen in het schoenwerk voor. Zoo werden ten tijde van Richard II, in navolging van zekeren William Rufus, schoenen gedragen met lange punten, die met kettinkjes opgehouden moesten worden; maar Eduard IV vaardigde het bevel uit, dat alleen Lords schoenen mochten dragen, langer dan tien duim. Het kostbaarste paar schoenen, waarvan de geschiedenis melding maakt, was wellicht dat van Sir Walter Raleigh, dat, kwistig met edelgesteente bezet, op een waarde van meer dan 600 Pond Sterling geschat werd.

De eeuw van Lodewijk XIV heeft ook een ommekeer gebracht in het schoeisel en het aanzijn gegeven aan een model, dat thans nog de dracht der mode is en waarin de naam voortleeft van een der grootste dichters der 17e eeuw, — Molière. Hij was het, die de „canons” (een kanten beenbekleding) en spitse schoenen met linten invoerde, waaraan na 1680 de gespen werden toegevoegd. Aardig worden die schoenen bezongen in l'Ecole des Maris:

De ces souliers mignons de rubans revêtus,
Qu'vous font ressembler à des pigeons patus,
Et de ces grands canons, ou comme en des entraves
On met tous les matins les deux jambes esclaves
Et par qui nous voyons ces Messieurs, les galans
Marcher écorquillés ainsi que des volans.

En onze Westerbaen wist er ook al van mee te praten waar hij zegt:

Moyael is opgeschikt met linten en galanten
Met kleeren nae de wijz' en met canons en kanten.

Sedert werden vooral de dameslaarsjes nu eens bijzonder laag, dan weder bijzonder hoog gedragen.

Er zou nog wel het een en ander over schoenen en laarzen te zeggen zijn, maar dat laat ik aan bekwaamer handen over.

K. L. SCHAMP.

SAN MINIATO.

BIJ de Porta Romana, aan den linker Arno-oever, begint de „Via dei Colli” — de weg der heuvelen — breede laan met hoog geboomte, waarin aan beide zijden groote villa's schuil gaan, langzaam stijgend in verscheidene wendingen tot aan de Piazzale Michel Angelo. Het is met de Cascine het meest aristocratische deel van Florence. Voornaam rust heerscht hier, en tuinlui zijn voort-

durend bezig de gansche omgeving in de meest volmaakte orde te bewaren, een groote tegenstelling met de vuile, rommelig, woelige stad aan de overzijde der rivier.

Op een van de zomersche achtermiddagen, waaraan de Januarimaand van 1920 zoo rijk was, bestegen wij langzaam dezen weg der heuvelen. Na ongeveer een uur bereikten wij het groote plein met een copie van den David van Michel Angelo en naar hem genoemd. Een van de dingen die mij in Italië troffen, is de behoefte aan ruimte, aan groote afmetingen. Hoog en ruim zijn de vertrekken, de portalen en gangen der woningen, die steeds het beeld van een paleis oproepen, groot en ruim de pleinen en markten, en zoo is ook de Piazzale Michel Angelo van een wijde uitgestrektheid, een plateau boven op het hoogtepunt der Via dei Colli. Het plein zelf is boomloos en leeg. Als een soort bastion ligt het boven de stad, een terras met balustraden afgesloten waarachter banken staan, op den achtergrond het geboomte van den heuvel van San Miniato. De eerste indruk van het plein is die van kaalheid en verlatenheid, maar zoodra men naar voren treedt, tot aan de balustrade, valt dat alles weg en ziet men alleen het onvergelykelijk schoone schouwspel beneden zich. Aan den groen-grijzen Arno met de vele bruggen, waaronder de grauwe massieve Ponte Vecchio, ligt daar Florence. Teer geel-wit is de hoofdkleur, met alle nuancen van oud rood en rosbruin in de daken der kerken en huizen. Wondermooi de lijnen der gebouwen, der torens, der talloze kerken, door welker kantwerk de zacht blauwe-grijze hemel schijnt. Weer, als in Fiesole, hangt rook over de stad als een

fijne wade. Bijna voortdurend klinkt klokgelui op. het is vespertijd.

Als wij ons omwenden, om te zien in welke verhouding de stad tot de omgeving ligt, zijn wij even stil van ontroering. Dit is een brok Italiaansch landschap, zooals het leeft in onze herinnering, in onze verbeelding, zooals de achtergrond der oude schilderstukken het weergeeft. Dit zijn de klassieke schoone lijnen zooals wij ze gedroomd hadden.

Vlak achter ons de heuvel met de kerk van San Miniato, verderop het Campo Santo, het Palazzo dei Vescovi met zijn kanteelen, het dorp, en verder wegdoezelend de blauwe, als met een penseel even aangegeven bergprofielen. Rechts een oude, verbrokkelde en begroeide stadsmuur, stijl afdalend in een ravijn. Zwarte cypressen, dennen, steeneiken en in de vallei zeegroene olijven. Heel stil zijn wij geworden, terwijl wij langzaam rondolen. Even treden wij de kleine kapel van San Francesco al Monte binnen, door Michel Angelo geroemd wegens haar zuivere verhoudingen. Dan gaan wij voort onder het altijd groene loof der geurige sparren naar de kerk van San Miniato de Mont. Een sprookjesachtig licht als uit een albasten lamp schijnt van achter het altaar. Het blijkt te vallen door een marmeren plaat, die daar in den muur is aangebracht. Een monnik toont ons enkele kunstschatten, o.a. reliefs van Luca della Robbia, en geeft ons fluisterend eenige verklaringen. Intuschen is een baar in het midden der kerk gedragen en spreekt een priester den zegen daarover uit. Dan wordt zij weggedragen met bloemen overdekt. In een hoek der kerk staat een tweede, kaarsen branden ernaast en een vrouw in zware rouw ligt geknield en bidt.

Wij treden weer naar buiten uit de kille kerk in de milde lucht en gaan naar het kerkhof. Hier niets van den somberen ernst der Noordelijke begraafplaatsen. Dit is de antieke, de Grieksche opvatting van den dood: serene rust, lichte liefelijke rust. „Requies aeterna, lux perpetua” in waarheid. In onderdeelen is er veel leelijks en veel wansmaak in de soms drukke en opgesmukte graven. Het geheel — deze hooggelegen, als omhooggeheven tuin met bloemen en cypressen te

Foto C. Steenbergh.

KERK MET KLOOSTER TE GINNEKEN.

midden van dit goddelijk landschap — is van een opheffende schoonheid.

Van de lage muurtjes der boven elkaar gelegen terrassen af ziet men in het berglandschap der Colli Chianti, soms in de intimiteit van een kleine vallei met olijfgaarden, waar arbeiders bezig zijn, daartusschen eenzame wegen.

Als de klok luidt, die het sluitingsuur aankondigt, verlaten wij de plek en de zware poortdeur valt achter ons dicht.

Ditmaal nemen wij de tram langs het nog overblijvende deel der Via dei Colli om naar de stad terug te keeren.

Als wij bij de Ponte Vecchio aankomen, wacht ons weer een verrassing. De zon gaat onder en staat aan den horizon vlak boven de wateren van den Arno, die nu vloeibaar metaal lijken met groenen weerschijn. Het licht valt op de rij oude huizen aan den linker oever, een stuk Venetië uit het water oprijzend — en doet ze gloeien als een stad in een tooverland. Dit is niet weer te geven in woorden, dit is alleen in te drinken met de oogen en vast te houden als een kostbare herinnering.

M. DE ROUVILLE.

De foto's, bij het artikel „Fiesole" gereproduceerd, waren, evenals de hierbij afgebeelde, van Giacomo Brogi te Florence.

LEVEN EN STRIJD IN DE WILDE NATUUR

6) door F. ST. MARS.
(Geautoriseerde vertaling van S. J. Barentz-Schönberg).

EN wat meer zegt, het bewoog zich niet alleen, maar de beweging was van een vleermuisstandpunt in de juiste richting. Het schoof voort naar een hangend twijgje. Toen werd het kleine kabouterkopje opgeheven en het greep de twijg in zijn bek. Een pauze volgde, toen trok het zich omhoog tusschen de groene bladeren. Weer volgde een pauze terwijl het doorschijnende vleugels van onbeschrijfelijke fijnheid uitspreidde en zooveel bladeren als hij omvatten kon — het was een jong mannetje — tegen zijn klein borstje drukte. Hieraan trok hij zich op tot hij een hooger twijgje in zijn bek kon pakken, en zoo vervolgde hij langzaam, voorzichtig maar heel zeker zijn weg tot hij den grooten stam bereikte, waar hij opkroop door zich vast te klemmen met de haken aan zijn duimen; tot hij eindelijk, een kleine holte vindend, zich daarin ophing en in slaap viel. Nog zoo kwaad niet als een begin voor een tot nu toe hulpeloozen parasiet, nietwaar?

Toen viel de avond en de nevelen trokken dampend door het kreupelhout en een uil schreeuwde. De baby-vleermuis wikkelde zich vaster in de plooiën van zijn eigen vlerken, terwijl de eenzame nachtwind zuchtend over de boomtoppen streek en er kwam het geluid van geritsel — door geen enkelen wind veroorzaakt — tusschen het lage hout beneden.

Het was echter niet voor middernacht dat hij ontwaakte met dat oogenblikkelijk levendige en snelle bewustzijn, dat allen schepselen der wildernis is gegeven. Ook de bast van den boom sprak tot hem, vertelde hem van klauwen, die krabbend naar boven klommen. Hij had echter de waarschuwing van den ouden boom niet noodig om hem den vorm te laten zien die duidelijk zichtbaar was in het maanlicht en die tusschen de twijgen omhoog klom.

Hij bleef absoluut onbewegelijk, denklijk het beste hopen, maar zijn kleine oogjes waren wijd open en men had ze kunnen zien schitteren als men heel scherp had opgelet.

De indringer was ongetwijfeld een vleermuis en even ongetwijfeld was het niet zijn moeder. In de eerste plaats was haar gezicht rond en stomp, maar er was geen hoefijzer

op, en dan was de totale lengte van haar kop en lichaam iets kleiner dan twee duim, ofschoon zij geheel volwassen was. Toen zij op een dozijn duim afstand van onzen baby was, schoot zij in een vaart op hem toe, den eenen duimhaak over den andere, zoo snel als zij kon loopen en dat was veel sneller dan men zou hebben verwacht. Als men een krijgshaftige uitdrukking mocht gebruiken in het geval van zulk 'n kleinen strijder, dan zou men kunnen zeggen dat zij met open bek aanviel.

Toen kwam de verrassing. Onze baby verwachtte haar eveneens met open bek, met zulk een verwonderlijke en onverwachte woestheid, dat de vijand plotseling bleef stil staan. Ja, er kon volstrekt geen twijfel bestaan of het onzen baby-vleermuis, die — zooals ge u zult herinneren — tot een uur of twee geleden een hulpeloos klompje was geweest, ernst was. En wat nog grooter wonder was, hij wist blijkbaar de beste manier om dit te toonen, evenals zijn vijand meer scheen te weten dan goed voor hem was omtrent moord, misschien wel gepaard met kannibalisme.

Een half uur gebeurde er niets. De twee vleermuizen, de kleine oude en de groote jonge, bleven onbewegelijk. Het is vrij zeker dat zij elkaar al dien tijd bespieden, — dat zij geen blik van elkander aflieten — wat inspannend genoeg was voor hun zenuwen — want toen, zonder eenige voorafgaande waarschuwing, de vijand een tweeden en zeer vinnigen aanval deed, werd die oogenblikkelijk door zulk een woest en goed aangebracht aantal beten ontvangen door den baby, dat een hap raak was en de aanval veranderde in een achteruitspringen en een gepiep — dat precies leek op een speldenprikje van geluid — van den kant van de aanvalster.

Toen, alsof het gepiep haar had geroepen, kwam de moeder-vleermuis, tusschen de takken doorschietend, met duizelingwekkende snelheid aanvliegen. Haar komst was plotseling en opmerkelijk. Volgens iedere wet van mogelijkheid had zij een dozijn keeren het vlies van haar lange vlerken moeten scheuren aan een twijg of knoest, om nog niet te spreken van de waarschijnlijkheid haar ledematen en kop

ongeneeslijk te breken, maar dat deed zij niet. Blijkbaar was deze soort van tooverij voor haar heel gewoon, een onderdeel van haar gewone nachtlevens.

Als een spook kwam zij geluidloos als de schaduwen der bladeren, die heen en weer wiegelden in het maanlicht. En ik geloof dat de vijand ook op de een of andere wijze één was geworden met die schaduwen. Hoe dan ook, hij was verdwenen — verdwenen zonder eenige opmerking of verklaring. Ik vermoed dat hij wist wat hem wachtte als hij bleef. Alleen de baby bleef achter en de moeder-vleermuis scheen in het voorbijgaan luchtig over hem heen te zweven — maar hij hapte niet naar haar. Toen was ook hij verdwenen, vastgeklemd aan de borst van zijn moeder, terwijl zij over den top van den naastbijzijnden boom heenvloog, snel als de wind. Dit geheimzinnige verdwijnen als door tooverslag zonder eenige verklaring, was als het kijken naar het spel van booze geesten.

* * *

Dagen verliepen, weken en maanden, en onze vleermuis bleef een geheim, opgesloten tegen zijn moeders borst! Wanneer hij haar verliet, waarom hij haar verliet, of hoe, is niet bekend. Waarschijnlijk werd hij eenvoudig te zwaar om hem langer te dragen, bleef tot hij met tand en klauw werd uitgenoodigd heen te gaan en diensvolgens vertrok.

Hoe dit ook zij, er kwam een avond van stilte en van hitte. Niets bewoog zich dien avond, een reusachtige, koperkleurige maan hing aan den hemel als een slaperige, vermoeide zon. Langs den zoom van het woud lagen de randen der korenakkers gemaaid in een lange reeks gereed voor de oogsters; de wouden van altijd fluisterend gouden graan

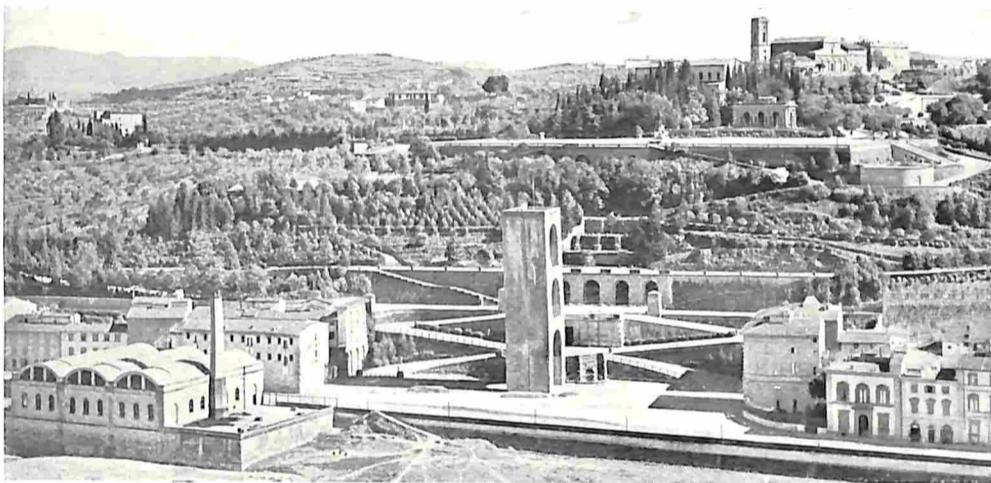

Foto Giacomo Brogi.

KERK EN KERKHOF TE SAN MINIATO.

waren stil; ergens klonk de kreet der kieviten op een pas geploegden erwtenakker; een jonge lijster, zeker verschrikt door eenig alarm, sjilpte plotseling in het duister onder een boom; een pas gedekte hooiopper stond als een spook in het bleeke licht; motten, wit en bruin, schoten zoemend door het glanzende graan, of wiegden achter- en voorwaarts, als een slinger, halverwege langs den hangenden, groenen toren van den een of anderen boom.

Toen, plotseling, verscheen een vleermuis. Niemand kon precies zeggen waarvandaan hij was gekomen. Het is alleen maar zeker dat hij er een oogenblik te voren niet was geweest, en even zeker dat hij er thans wel was, maar volstrekt niet zeker — zelfs blijkbaar in zijn eigen geest — waar hij het volgende oogenblik zou wezen. Hij vloog zigzagsgewijs eenige minuten boven de oud-gouden hoofden van het gulden graan. Een tor, een meikever, dik en driftig, vloog zoemend langs en de vleermuis veranderde zijn zigzag een weinig. Toen hield de kever op met zoemen en als ge heel dicht bij de vleermuis waart geweest, zoudt ge in staat zijn geweest de harde schalen van dien kever tusschen zijn sterke kaken te hooren knarsen.

O ja, hij was zeer zeker onze baby-vleermuis, maar niet langer een baby. Zijn vlucht van de eene vlerkpunt tot de andere was bijna precies twaalf duim. Ik geloof dat men hem als een groot exemplaar van zijn soort kon beschouwen, maar niet zoo groot als hij zich zelf vond.

Toen was hij weg. D. w. z., hij was er niet meer. Een andere vleermuis, een kleine, langoorige vleermuis, schoot thans over het koren, zoo hoog mogelijk piepend — zooals die kleine dingen altijd doen — en twee nog kleinere gewone vleermuizen vlogen hooger, maar onze groote vriend was weg.

Vier honderd meter verder ontdekken wij hem weer boven de toppen der hoogste boomen, in en uit schietend als gewoonlijk als donkere, gespleten bliksem, achter de vluchtende kevers aan. Eensklaps viel hij midden in zijn vlucht twee voet recht naar beneden. Het leek alsof hij plotseling was doodgeschoten, maar niets van dien aard was werkelijk gebeurd. Het was slechts een koppige kever, die een afkeer van zijn bek deed blijken — heel natuurlijk, arm ding! — en er weer uit wilde komen en met kracht tegengehouden moest worden door het snelle gebruik van den nuttigen haakduim, die geplaatst was in het midden-voorge-deelte van de vlerk. Diensvolgens hield de vleermuis een seconde of twee op met vliegen en viel naar omlaag; toen ving hij zich, om zoo te zeggen, zelf weer op en vervolgde zijn dwaalvlucht alsof er niets was gebeurd. Toen was hij nogmaals verdwenen!

Op eenigen afstand stroomde het zilveren water van een smalle rivier. Eén reusachtige boom hing op een plaats over de koele diepten heen en als wij een seconde of twee later hadden uitgekeken, zouden wij een vleermuis bemerkt hebben, die hieromheen vloog — weer onze vleermuis.

Er was hier ook een groote, bruine mot, die een luchtdans van eigen vinding uitvoerde. Het was een mooi, donzig schepseltje met oogen, die als robijnen in het half-duister fonkelden. Maar voor die vleermuis bezat ze geen schoonheid, evenals bekoorlijke vogels geen schoonheid bezitten voor sommige sportsmen. De vleermuis was uit om te doden of, ja, om gedood te worden, want hij wist heel goed dat in de wildernis het een even waarschijnlijk is als het ander.

De mot wist hier ook alles van, naar het scheen. Hij schoot als een bliksemstraal in het dichtst van het gebladerte en ook als een bliksemstraal, maar vlugger en dwars door het gebladerte, schoot de vleermuis. De mot rekende waarschijnlijk op de duisternis onder de bladeren en het netwerk van twijgen die onze vleermuis zouden tegenhouden, maar als hij dit deed, rekende hij buiten den waard. Hij kon daar niet veel zien, dat was waar, maar hij had geen oogen noodig om hem veilig zonder kwetsuren door het bladernet heen te brengen. Zijn gevoelszintuig — dat hij droeg in zijn neusblad en het uiterst fijne weefsel van zijn lange vlerken — was zoo buitengewoon fijn, dat hij de nabijheid van dingen kon voelen voor hij ze aanraakte. Dit is geen grap. Het is een wetenschappelijk feit en is jaren geleden bewezen op een barbaarsche manier die wij hier niet behoeven te omschrijven.

In en uit, draaiend, schietend, vliëgend door het inktzwarte lijkkleed, met zijn duizend verborgen gevaren, dwaalden mot en vleermuis en ten slotte klonk een luid gekraak in de stilte, en — er was alleen maar de vleermuis. Hij, die volleerde vlieger, hing ondersteboven en nog zwaaiend door zijn eigen vaart, aan een tak, terwijl de vleugels van de ongelukkige mot uit zijn wonderbaar bespottelijken snoet staken.

Tot het oogenblik dat hij onbewegelijk werd, was onze vleermuis *natuurlijk even goed zichtbaar als eenige vogel in het maanlicht* zou wezen. Maar eenmaal in rust, was het opmerkelijk dat tusschen hemzelf en eenig ander bosje bladeren letterlijk geen onderscheid was — voor het menschelijk oog ten minste. Dit beteekende dus dat hij zelfs nog minder zichtbaar was voor de oogen van de bewoners der wildernis die wachtende, spiedende, dwalende, speurende oogen, die er altijd zijn, altijd aanwezig, altijd hopen dat de een of ander vroeger of later een vergissing zou begaan.

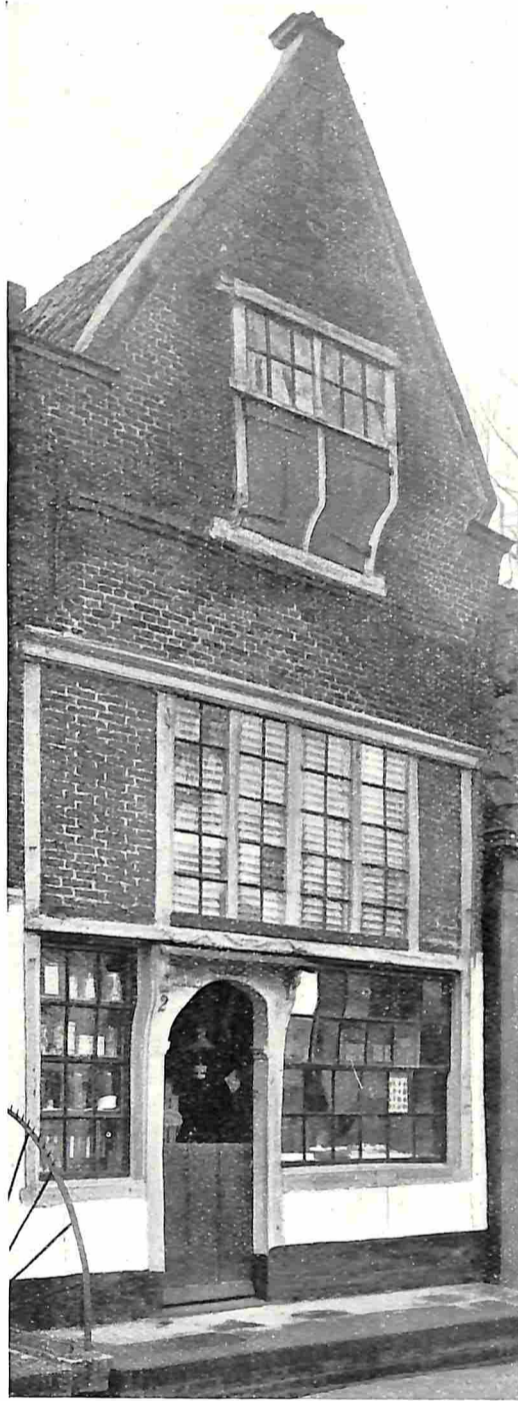
Langzaam, stil als een rookwolkje, letterlijk aanwaaiend door de duisternis, kwam een onheilspellende gestalte, wier oogen groen-geel schitterden en hun eigenaar als een kat deden kennen. Ik denk dat zij de vleermuis daar had zien gaan, want zij kwam direct eronder en keek hem aan met haar eigenaardigen, onheilspellenden en kwaadaardigen blik. Maar zij zag hem thans toch niet, want waarom zou zij anders licht en vlug op den verkeerden tak zijn gesprongen, ongeveer een voet er vandaan en dezen zorgvuldig hebben beroken?

Eens sloeg haar wreede klauw naar een bosje hangende bladeren, alsof zij verwachtte dat zij vleugels zouden uitslaan en een vleermuis worden. Het was echter onze vleermuis, die vier meter verder op een anderen tak zijn vleugels ontplooiden en als een

schaduw in den nacht verdween, onderweg meenemend de plotselinge, gecomprimeerde, woeste verwenschingen van de kat in den vorm van een kwaadaardig gesis, toen zij bemerkte dat zij in dien tak van jagerskunst leelijk was beetgenomen door een ding, niet veel groter dan sommige muizen.

Terwijl hij den aftocht blies, zag hij laag boven het water glijdend, drie Daubenton vleermuizen. Hij wist dat het Daubenton vleermuizen waren, omdat zij zoo dicht bij de oppervlakte vlogen, dat zij letterlijk erop schenen te drijven, hetgeen een eigenaardige gewoonte is en zulke lichte vleugelbewegingen noodig maakt dat deze kleine watervleermuizen meer schijnen te trillen dan te vliegen.

(Wordt vervolgd).

HUISJE AAN HET MUNNIKENVELD
TE HOORN, AANGEKOCHT DOOR DE
VEREEN. „HENDRICK DE KEYSER“.